

ΔΥΝΑΜΗ, ΕΞΟΥΣΙΑ ΚΑΙ ΚΡΑΤΟΣ

9^ο μάθημα 22/5/2024 (φοιτητικές εκλογές)

οπότε να διαβάσετε το 12^ο κεφάλαιο στο βιβλίο σας (σελίδες 69-73) και να δείτε και αυτές τις διαφάνειες/σημειώσεις

Κοινωνική Δύναμη: η δυνατότητα που έχει το άτομο ή μια κοινωνική ομάδα να ελέγχει τις πράξεις των άλλων. Καθορίζει συμφέροντα που θα εξυπηρετηθούν, αξίες που θα προβληθούν/καθιερωθούν, την κοινωνική πραγματικότητα, κανονικότητα, κ.ά. ...

9^ο μάθημα της Ειρήνης Καμπερίδου, Τμήμα Κοινωνιολογίας,
Σχολή Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών, ΕΚΠΑ
Τετάρτη, 22 /5/ 2024

2. Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΤΡΩΜΑΤΩΣΗ

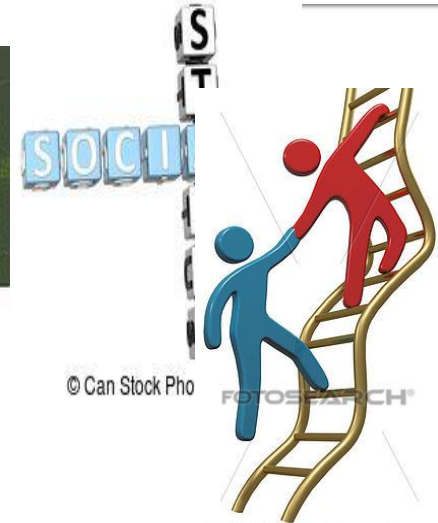
(βλ. 6^η διάλεξη κοινωνική στρωμάτωση και 8^η διάλεξη 8. ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ - ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΤΡΩΜΑΤΩΣΗ- ΠΑΙΔΕΙΑ)

Οι τρεις (3) διαστάσεις της κοινωνικής στρωμάτωσης:

1. Η οικονομική διάσταση
2. Το γόητρο
3. Η δύναμη

© Can Stock Photo - csp13687806

© Can Stock Photo

k16277644 www.fotosearch.com

Download from
www.clipartengine.com
© 2014
www.clipartengine.com

Η διαμόρφωση της κοινωνικής συμπεριφοράς

gg64135887 GoGraph.com

shutterstock.com • 125542328

4. Οι Σχέσεις Κράτους - Πολίτη χαρακτηρίζονται από

τη δυνατότητα του πρώτου (κράτος) να ασκεί δύναμη [εξουσία] στο δεύτερο (πολίτη) ...

- Η ΔΥΝΑΜΗ /ΕΞΟΥΣΙΑ σχετίζεται με τους θεσμούς ...
- Μια από τις κύριες πηγές δύναμης είναι η δυνατότητα άσκησης ΒΙΑΣ ...

5. ΜΙΑ ΑΠΌ ΤΙΣ ΚΥΡΙΕΣ ΠΗΓΕΣ ΔΥΝΑΜΗΣ ΕΙΝΑΙ Η ΑΣΚΗΣΗ ΒΙΑΣ:
άσκησης βίας μεταξύ ατόμων, μεταξύ κοινωνικών ομάδων,
μεταξύ οπαδών, μεταξύ εθνικοτήτων, μεταξύ κρατών ... ..

STOP
GENDER VIOLENCE

6. Μια από τις κύριες πηγές δύναμης είναι η δυνατότητα άσκησης ΒΙΑΣ (άσκηση οπαδικής βίας)

«Μια εικόνα. Χίλιες λέξεις. Ένας μεταφυσικός διάλογος μεταξύ δύο παιδιών θυμάτων της οπαδικής βίας. Ο Άλκης στα 19 του χρόνια, ο Μιχάλης στα 29 του χρόνια θύματα και οι δύο τους...»
Δευτέρα, 11 Δεκεμβρίου 2023, <https://e-ptolemeos.gr/to-sygklonistiko-skitso-kai-i-fotografia-pou-echoun-kataklysei-to-diadiktyo-michalis-alkis-synomiloun-me-to-diko-tous-tropo-gia-tin-opadiki-via-foto>

Θύματα δολοφονικής επίθεσης και οπαδικής βίας.

Βλέπε: Αθλητική βία: Υπάρχει λύση; | Συνέντευξη του Καθηγητή Νικόλαου Πατσαντάρα <https://hub.uoa.gr/sports-violence-interview-patsantaras/>

7. Τα 13 θύματα της τυφλής οπαδικής βίας στην Ελλάδα από το 1983 μέχρι σήμερα <https://www.ieidiseis.gr/ellada/209870/ta-13-thymata-tis-tyflis-opadikis-vias-stin-ellada-apo-to-1983-mexri-simera> (τελευταία πρόσβαση 11/12/2023).

Άλκης Καμπανός

Μιχάλης Κατσούρης

κρατική βία

8.

gg76655636 www.gograph.com

9. Άσκησης βίας μεταξύ κρατών

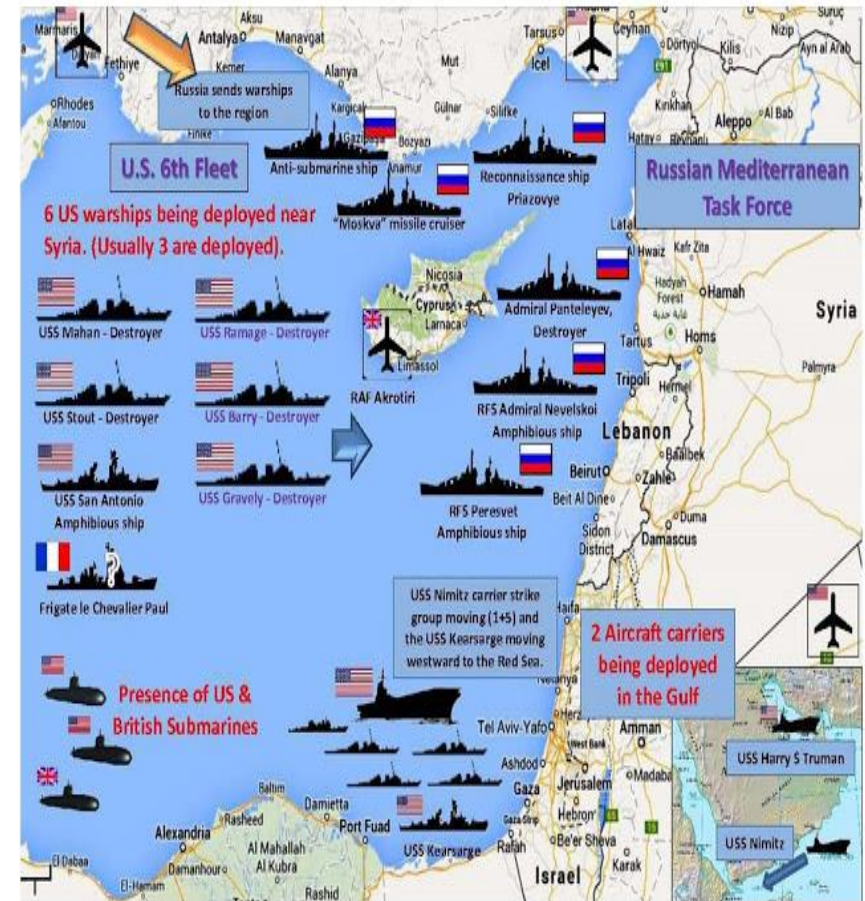

People wait in a traffic jam as they leave the city of Kharkiv, February 24, 2022.
REUTERS/Antonio Bronic

Israel-Hamas war [World](#) Updated on Oct 10, 2023 6:09 PM EST

10. «Διπλωματία των κανονιοφόρων» (gunboat diplomacy)

www.echedoros-a.gr

11. Σε συνέντευξή του στην ακραία ισλαμική εφημερίδα Γενί Ακίτ, ο Τούρκος Υπουργός Εξωτερικών Μεβλούτ Τσαβούσογλου είπε ότι “οι δραστηριότητές μας στην ανατολική Μεσόγειο συνεχίζονται. Τα ερευνητικά μας πλοία Ορούτς Ρέις και Μπαρμπαρός συνεχίζουν τις δραστηριότητες...” (24 Νοεμβρίου 2020 • Ωρα δημοσίευσης:11:22πμ)

- 12. Επίδειξη δυνάμεων- προειδοποίηση
Επιθετική διπλωματία

«Από 1.000 τουρκικές παραβιάσεις τον Ιανουάριο έχουμε 8 τους τελευταίους μήνες» 20 Νοεμβρίου, 2023

<https://www.protothema.gr/politics/article/1437385/gerapetritis-apo-1000-tourkikes-paraviaseis-ton-ianouario-ehoume-8-tous-teleutaious-mines/>

ΦΩΤΟ: Παραβιάσεις από δύο τουρκικά F-16

<https://www.protothema.gr/greece/article/1423826/paraviaseis-apo-duo-tourkika-f-16-gia-proti-fora-apo-ton-fevrouario/> 13.10.2023, 23:31

13. Τουρκικά ιστιοφόρα και ακταιωροί παραβίασαν τα ελληνικά χωρικά ύδατα και πλησίασαν το [Καστελόριζο](#).

Η Τουρκία προκαλεί ξανά: Έστειλε ακταιωρούς και ιστιοφόρα μέχρι το Καστελόριζο (29/1/2022, ΕΘΝΟΣ)

14. Τουρκία: «Κανένας δεν φοβάται τους Έλληνες» δήλωσε σύμβουλος Εξωτερικής Πολιτικής του τουρκικού ΥΠΕΞ ... Το **πολεμικό κλίμα που επικρατεί στην Τουρκία**

<https://www.ethnos.gr/Politics/article/211313/toyrkiakanenasdenfobataitoysellhnestileeistoopensymboylosexoterikhspolitikhstoyouyrkikouypex> (τελευταία πρόσβαση 4/12/2022)

15.

ΚΑΝΕΝΑΣ ΔΕΝ ΞΕΧΝΑ
ΤΙΠΟΤΑ ΔΕΝ ΞΕΧΝΙΕΤΑΙ

Առաջնություն

16. ΕΙΡΗΝΕΥΤΙΚΗ ΔΥΝΑΜΗ στην Κύπρο από το 1964...

17. Νεκρή ζώνη, όπως διαμορφώθηκε μετά την εισβολή ...

ΠΡΑΞΙΚΟΠΗΜΑ 19 ΙΟΥΛΙΟΥ 1974

Η ΝΕΚΡΗ ΖΩΝΗ (ΠΡΑΣΙΝΗ ΓΡΑΜΜΗ, ΔΗΛΑΔΗ ΓΡΑΜΜΗ ΚΑΤΑΠΑΥΣΗΣ ΤΟΥ ΠΥΡΟΣ)

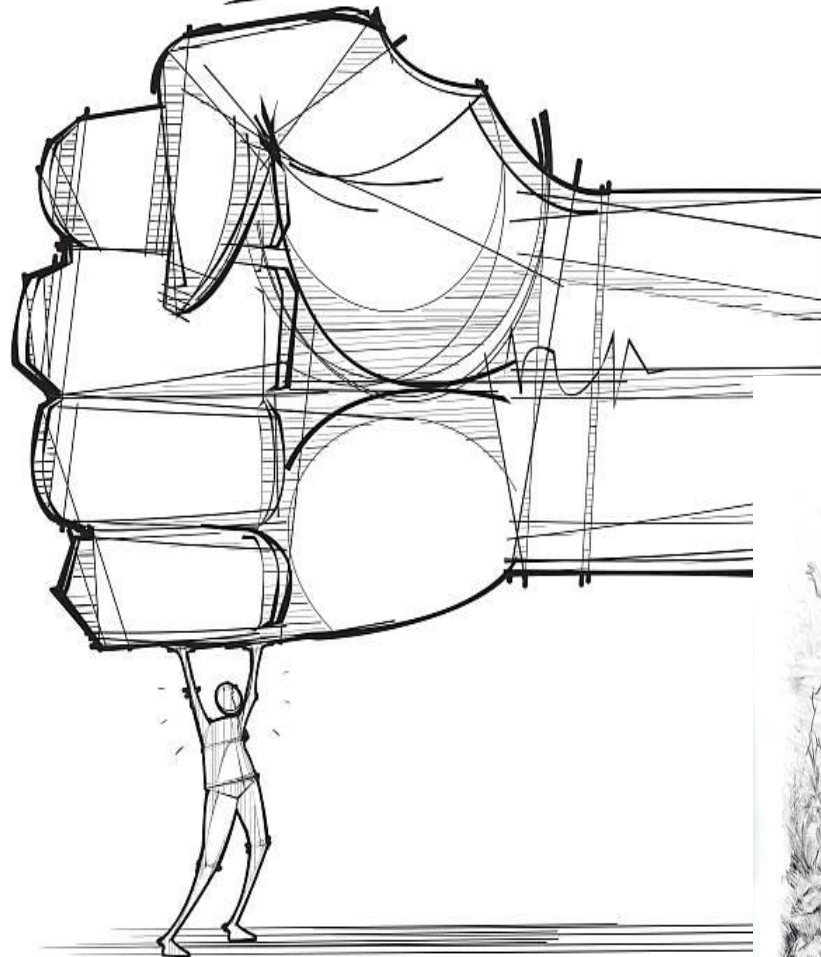
ΕΠΙΣΗΜΗ ΟΝΟΜΑΣΙΑ:
ΠΑΡΕΜΒΑΛΛΟΜΕΝΗ ΓΡΑΜΜΗ ΤΟΥ ΟΗΕ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

- 18. Η πρώτη εισβολή (Αττίλα I), 15-20 Ιουλίου 1974.... Η δεύτερη Τουρκική εισβολή (Αττίλας II) τον Αύγουστο του 1974, σφαγές άμαχων και γυναικόπαιδων...έκτοτε η Τουρκία κατέχει 36% των εδαφών της Κυπριακής Δημοκρατίας, **το καλύτερο κομμάτι...**

19. Κρατική βία (νόμιμη και εντός συνόρων). Ακολουθούν παραδείγματα βίας εντός συνόρων το 1914 – 1923:

20. Γενοκτονία

Γυναικοκτονία (Χαραλαμπίδης 1999: 91).

Ορολογία, εκφράσεις, προτάσεις που χρησιμοποιούν οι δυτικές περιηγήτριες για να περιγράψουν την Γενοκτονία των Ελλήνων του Πόντου και της Μικράς Ασίας :

- Η μάστιγα του τρομερού φόβου, συνεχής τρόμος,
- Φρίκη,
- Ο αφανισμός όλων των στοιχείων που δεν είναι καθαροί μουσουλμάνοι,
- Δικτατορία, μίσος,
- Εξολόθρευση, σφαγές,
- Πρόσφυγες, βάνουσα βασανιστήρια,
- Βίαιες εκτοπίσεις, μαζικές εκτοπίσεις
- Πορείες θανάτου,
- Εξόντωση, περιφρόνηση
- Λιμοκτονία
- Μαζικοί βιασμοί και εκτελέσεις πολιτών...

Συγκαλυμμένη μορφή εξόντωσης οι μαζικές εκτοπίσεις πληθυσμών ...

- © Μαρτυρίες της Blanche Norton, 1922, σελ. 285-290, 328 στο βιβλίο της Ειρήνης Καμπερίδου(2014). «*Επιτέλους Αναπνέω Ελεύθερη*»: *Γυναικείες Μαρτυρίες*.

21. Πίνακας στην έκθεση 'Γενοκτονία των Ελλήνων του Πόντου', 19 Μαΐου –
Ημέρα Μνήμης (ιδιωτική συλλογή του καθηγητή κ. Κωνσταντίνου Φωτιάδη)

Γυναικοκτονία:

- Μαζικοί βιασμοί (6 έως 10 ετών)
- Σφαγές εγκύων, βρεφών, παιδιών
- Μαζικές βίαιες εγκυμοσύνες, κ.ά.

Το οθωμανικό κράτος και ιδίως το μετέπειτα κεμαλικό καθεστώς οδήγησαν στην εξολόθρευση, τον ξεριζωμό και την τελική εξαφάνιση αυτοχθόνων ιστορικών λαών της Μικράς Ασίας και του Πόντου...

Βλέπε:

Καμπερίδου, Ε. (2008). Ο Κουτσός Δήμαρχος της Κερασούντας» και η Κυριαρχία της Τρομοκρατίας στην Τουρκία. *Φιλοσοφία & Παιδεία*, 47-48, 44-49.

- Βασισμένο στις μαρτυρίες της **BLANCHE NORTON** "The Lame Mayor of Kerasund". *ASIA*, Volume XXII, Number 4, April, 1922. [pp. 285-290, 328]

Η «Μεγάλη Σφαγή» και οι «Μαζικές
Δολοφονίες» των Αρμενίων που ξεκίνησαν
στις 26 Αυγούστου του 1896 στην
Κωνσταντινούπολη...

TWENTY-SIX YEARS ON THE BOSPHORUS

BY
DORINA L. NEAVE

Φωτο. η συγγραφέας Dorina L. Neave

26 Αυγούστου 1896: «Επικρατούσε ένα τρομερό
καθεστώς τρομοκρατίας [...] Η κυριαρχία του
Τρόμου στην Τουρκία σκανδάλιζε και συγκλόνηζε
ολόκληρο τον κόσμο [...] ξαναφέροντας στη
μνήμη τους χειρότερους Τρόμους του Μεσαίωνα
...» (Neave "Twenty-six years on the Bosphorus"
(1881-1907)

GRAYSON & GRAYSON
CURZON STREET
MAYFAIR LONDON

23. "Η Αγγλίδα περιηγήτρια Julia Pardoe (1837) επισημαίνει ότι στην Κωνσταντινούπολη υπήρχε «ένα είδος φυλετικού διαχωρισμού», «έναν νόμο», που καθόριζε το χρώμα των ενδυμάτων και των υποδημάτων που ήταν «υποχρεωμένο» κάθε έθνος να φοράει έτσι ώστε να ξεχωρίζει ... «απαγορευόταν αυστηρά» στους Έλληνες και Αρμένιους να φορούν το πράσινο χρώμα, επειδή εθεωρείτο το χρώμα του Προφήτη, κ.ά. | τον εκφοβισμό, της καθημερινές άνομες πράξεις, της λεηλασίας, της προσβολές, την τρομοκρατία και της σφαγές που υπέστησαν οι υποτελείς υπήκοοι των Οθωμανικών επικρατειών: Έλληνες, Αρμένιοι, Εβραίοι, Τσιγγάνοι κ.ά. (Καμπερίδου, 2012, 2014)

24. Κράτος και Κυβέρνηση

- Ένα σύνολο από θεσμούς....
- Αυτοί οι θεσμοί είναι αλληλένδετοι και αλληλεπιδρούν ως τμήματα ενός συνόλου το οποίο ονομάζεται «κρατικό σύστημα» ή «κρατικός μηχανισμός»:
- ... το σύνολο της κρατικής Εξουσίας...
- ΚΡΑΤΟΣ και κυβέρνηση: δεν είναι συνώνυμα

25. Οι κύριοι θεσμοί του Σύγχρονου Καπιταλιστικού Κράτους

© KJ/Pepin/ iStockphoto.com/29857

© Can Stock Photo - csp3227672

- 1. Η κυβέρνηση
- 2. Η διοίκηση
- 3. Ο στρατιωτικός μηχανισμός
- 4. Η δικαστική εξουσία
- 5. Το κοινοβούλιο
- 6. Η τοπική αυτοδιοίκηση
- κ.ά.

26 . ΕΞΟΥΣΙΕΣ

1. **Νομοθετική** (με τη θέσπιση κανόνων δικαίου),
2. **Εκτελεστική** (με την εκτέλεση, εφαρμογή των κανόνων δικαίου),
και
3. **Δικαστική** (με την επίλυση των διαφορών που είναι δυνατό να προκύψουν από την εφαρμογή των κανόνων δικαίου)

Οι τρεις Εξουσίες υπάρχουν για τον ίδιο σκοπό:

*την εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος,
της δημοκρατίας, και της κοινωνικής ισότη

27.

<http://www.youtube.com/watch?v=EC2zfQ9Rb1s>

Η ΤΕΤΑΡΤΗ ΕΞΟΥΣΙΑ

Μήπως η 4^η Εξουσία έγινε πρώτη;
Θέμα επόμενης διάλεξης

28. Το πολιτικό σύστημα

Το κρατικό σύστημα δεν είναι ταυτόσημο με το **ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ**

- Πολιτικά κόμματα
- Κοινωνικές ομάδες πίεσης...

© Can Stock Photo - csp13758775

POWER TO THE PEOPLE

Όλα τα πολιτικά κόμματα (και εκείνα της αντιπολίτευσης που δεν έχουν μπει στη Βουλή)

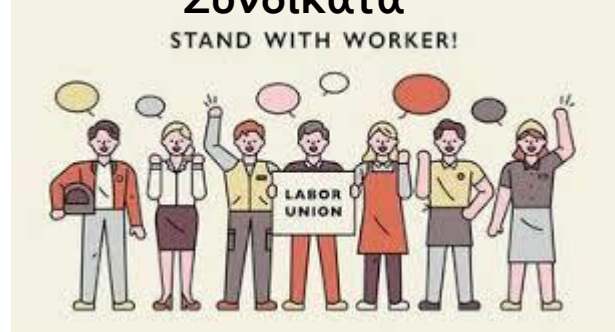

ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Συνδικάτα

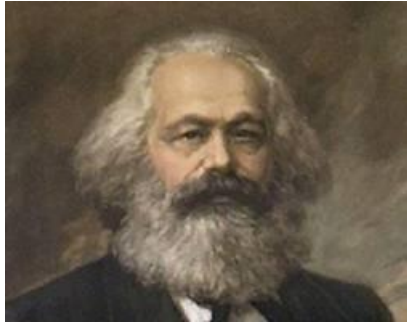
STAND WITH WORKER!

MME

30. Υπάρχουν τρεις «αντιλήψεις» για το κράτος:

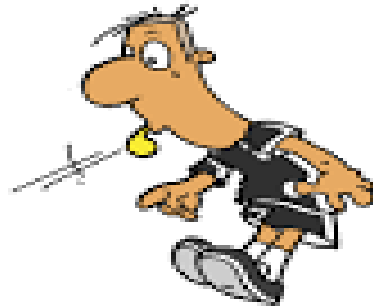
Η πρώτη αντίληψη διατυπώθηκε από τον Μαρξ...

1^η αντίληψη :

- «το κράτος είναι μια επιτροπή που διευθύνει τις κοινές υποθέσεις ολόκληρης της αστικής τάξης»...
- γραφειοκρατικός μηχανισμός εξαναγκασμού,
- αποτέλεσμα ασυμβίβαστων ταξικών αντιθέσεων,
- όργανο για την πολιτική κυριαρχία ...

31.

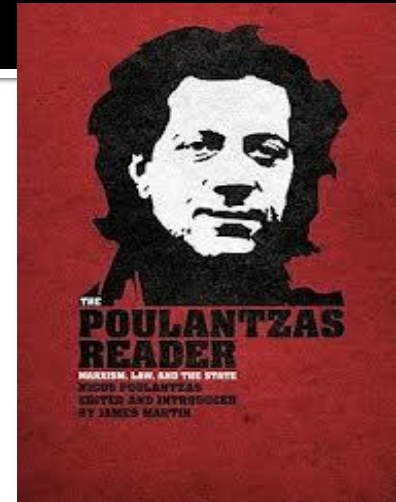
2^η αντίληψη:

ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΤΙΛΗΨΗ

Το κράτος:
ουδέτερος διαιτητής
των ταξικών αντιθέσεων...

© www.ClipProject.info

3^η αντίληψη

η ΝΕΟ-ΜΑΡΞΙΣΤΙΚΗ
αντίληψη με κύριο
εκφραστή τον Νίκο
Πουλαντζά (1936-1979)

32.

■ Οι τρεις **αντιλήψεις** αφορούν τις **αναπτυγμένες καπιταλιστικές χώρες** που έχουν τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

1. Η ιδιωτικοποίηση των μέσων παραγωγής [αστική τάξη]
2. Η εκτεταμένη κοινωνικοποίηση της εργασίας [εργατική τάξη]

33. Χώρες στην περιφέρεια του καπιταλισμού, όπως η Ελλάδα, Ισπανία, Πορτογαλία...

1. Ευκαιριακός καπιταλισμός,
  - Καπιταλιστικός τρόπος παραγωγής συνυπάρχει με προ-καπιταλιστικούς τρόπους παραγωγής,
2. Εξαρτημένη οικονομία
3. Εξωστρεφής οικονομία
4. Καθοδηγείται η οικονομία από τα μητροπολιτικά κέντρα του καπιταλισμού...

34. ΕΞΟΥΣΙΕΣ

1. Νομοθετική (με τη θέσπιση κανόνων δικαίου),
2. Εκτελεστική (με την εκτέλεση, εφαρμογή των κανόνων δικαίου),
και
3. Δικαστική (με την επίλυση των διαφορών που είναι δυνατό να προκύψουν από την εφαρμογή των κανόνων δικαίου)

Οι τρεις Εξουσίες υπάρχουν για τον ίδιο σκοπό:

*την εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος,
της δημοκρατίας, και της κοινωνικής ισότητας... ..

4. ΜΜΕ ...

<http://www.youtube.com/watch?v=EC2zfQgRb1s>

Η ΤΕΤΑΡΤΗ ΕΞΟΥΣΙΑ

Μήπως η 4^η Εξουσία έγινε πρώτη;